

Eskubide eta betebeharrak gaika: Adingabeen eskubideak

11. artikulua Adingabeen eskubideak.

Bizitzaren amaieran dagoen adingabeak bere eritasunari buruzko eta proposatutako eskuhartze sanitarioei buruzko informazioa jasotzeko eskubidea du, bere adinera eta daukan ulermenera moldaturik.

Haurrak eta nerabeak zaintzeko eta babesteko otsailaren 18ko 3/2005 Legearen 18. artikulutik 21.era artekoetan jasotako eskubide guztiak izango dituzte adingabeek. Bereziki, ospitaleratzen badituzte zein ez badituzte, bizitzaren amaierako prozesuan dauden adingabeek eskubide hauek izango dituzte:

Ematen zaien tratamendu mediko edo zaintza aringarrien tratamendu osoari buruz eta tratamendu horrek izan ditzakeen ondorio positiboari buruz informazioa jasotzeko eskubidea; betiere beren adina, adimen-garapena eta egoera afektibo zein psikologikoa kontuan izanda.

Banaka eta, ahal den neurrian, beti profesionalen talde berak artatuak izateko eskubidea, bai harrerako unean bai jarraipenean.

Erietxean egon beharra dutenean, eskubidea dute beren gurasoek edo horien ordezkoei ahalik eta denbora luzeenean lagun diezaieten, baina ez ikusle pasibo moduan, baizik eta elementu aktiboan moduan, bai ospitalean bai laguntza etxean ematen denean, salbu eta hori eragozpen edo kalte izan badaiteke ezarri beharreko tratamenduetarako.

Tentsio-uneetan, gurasoekin, edo horien ordezkarekin, harremanetan jartzeko eskubidea, eta horretarako behar diren baliabideak edukiko dituzte.

Eskubidea dute, erietxean sartu behar dituztenean, ahal dela beste ume batzuen ondoan jar ditzaten, eta ez helduen ondoan.

Eskubidea dute zainketarako, hezkuntzarako eta jolaserako beren beharrezko erantzuteko leku eta gela egokiak edukitzeko, betiere segurtasun-arau ofizialak betez.

Eskubidea dute eskolako ikasketak egiten jarraitu ahal izateko, eta hezkuntzako agintariak beren eskura jartzen dituzten irakasleek eta ikasmaterialez baliatzeko.

Erietxean dauden bitartean, eskubidea dute beren adinerako egokiak diren jostailu, liburu, ikus-entzunezko edo beste baliabide didaktiko eta entretenimenduzkoak eskura izateko.

Eskubidea dute jasoko dituzten zainketak doiak izango direlako segurtasuna edukitzeko, nahiz eta, horretarako, justiziak esku hartu behar izan, dela gurasoek zainketa horiek ukatu egiten dizkietelako erlijioarengatik, kulturarengatik, edo beste arrazoi batzuegatik, dela gurasoek beharizan horri erantzuteko aukerarik ez dutelako; betiere adingabearen bizitzeko eskubidea eta osotasun fisikorako eskubidea izango dira gailen.

Aurreko apartatuan ezarritakoa gorabehera, adingabe gaixoa gai ez denean, ez intelektualki ez emozionalki, esku-hartzearen garrantzia ulertzeko, adingabearen legezko ordezkariak emango du baimena, aldeztu aurretik, adingabeak hamabi urte beteta baditu, horren iritzia entzunda. Adingabeak ezgaiak edo ezgaituak ez direnean, baina emantzipaturik badaude eta hamasei urte beteta badituzte, ezin izango da baimena ordezkari bitartez eman. Hala eta guztiz ere, arrisku larriko jardura baten aurrean, medikuak horrela irizten dionean, gurasoei jakinaraziko zaie eta haien iritzia hartuko da kontuan dagokion erabakia hartzeko.

Era beran, adingabeen gurasoek, tutoreek edo legezko zaintzaileek Haurrak eta Nerabeak Zaintzeko eta Babesteko otsailaren 18ko 3/2005 Legean jasotako eskubide guztiak izango dituzte, bereziki honako hauek:

Haurren eta nerabeen osasun-egoerari buruzko informazioa jasotzeko eskubidea, haiek duten intimitate-eskubideari, adin, egoera afektibo eta adin-garapenaren arabera, kalterik egin gabe.

Haurrari edo nerabeari eritasunen bat atzemateko probak egin behar zaizkionean, proba edo tratamendu horien gaineko informazioa jasotzeko eskubidea, eta probak egin aurretik edo tratamendua aplikatu aurretik baimena eska dakien, aurreko apartatuetan aurreikusitako moduan. Baldin eta baimenik ematen ez badute, eta hala balegokio, epailea izango da, medikuak dagokion agindua eman ondoren, baimen hori eman behar duena; dena dela, adingabearen bizitzeko eskubidea eta osasunerako eskubidea izango dira gailen.